

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0*
PARTICIPATION OF CITIZENS IN PHRA NAKHON DISTRICT AREA
TO THAI YOUTH 4.0 SKILL DEVELOPMENT

ธัญลักษณ์ ใจเที่ยง

Thunyaluk Jaitiang

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Bunditpatanasilpa Institute, Thailand

E-mail: nfe31skm@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 2) ศึกษาแนวทางปัญหา และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออก 2 กลุ่ม 1) การวิจัยเชิงปริมาณ คือประชาชน ที่อาศัยในชุมชนเขตพระนคร จำนวน 396 คน กลุ่มที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ คือกลุ่มประธานและกรรมการชุมชน/เยาวชนในชุมชน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มพระสงฆ์ในชุมชน กลุ่มเจ้าพนักงานสำนักงานเขตพระนคร และกลุ่มผู้ประกอบการค้าขายในชุมชน รวมทั้งหมด 49 คน จากวิธีการแบบลูกโซ่ เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งไม่มีโครงสร้าง สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.07) 2) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในลักษณะคณะกรรมการ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้วยการเปิดโอกาส เปิดใจให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในลักษณะแบบเป็นพี่เป็นน้องกัน ปัญหาของการมีส่วนร่วม การถูกจำกัดด้วยสถานที่ งบประมาณมีไม่เพียงพอ และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐบาล

* Received 31 May 2021; Revised 21 December 2021; Accepted 26 December 2021

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, เยาวชนไทย 4.0, ชุมชนเขตพระนคร

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the level of participation of citizens in Phra Nakhon District area to Thai youth 4.0 skill development, and 2) to study the guidelines, problems, and recommendations on participation of citizens in Phra Nakhon District area to Thai youth 4.0 skill development. This was a survey research. The sample was divided into 2 groups; 1) group of quantitative research comprising 396 people living in Phra Nakhon District area, and 2) group of qualitative, a total of 49 participants consisted of group of chairman community and board/youth, group of school administrators, group of monks in community, group of officers at Phra Nakhon District Office and group of merchants in community. Based on the chain method, the research instrument used were questionnaires and unstructured interview of chairman community and board. The statistics used in data analysis include the mean and standard deviation. The results of the research showed that 1) the participation of citizens in Phra Nakhon District area to Thai youth 4.0 skill development was of medium level ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.07), and 2) it was found from the guidelines on the participation of citizens in Phra Nakhon District area to Thai youth 4.0 skill development that the participation in decision making was in the committee manner; the participation in practice was carried out by giving an opportunity and open-mindedness for all parts to express their opinions to develop the potential and create immunity of the youth; the participation in benefits is related both quantitatively and qualitatively; and the participation in evaluation was in the manner of brotherhood. The participation problem, limited place, insufficient budget, discontinuous cooperation from government agencies affects the organization of the activity.

Keywords: Participation, Thai Youth 4.0, Citizens in Phra Nakhon District Area

บทนำ

ประเทศไทย 4.0 คือ ประเทศไทยที่ขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเพื่อหลุดพ้นกับดักการเป็นประเทศรายได้ต่ำถึงปานกลางสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศจะสร้างผลผลิตในเชิงนวัตกรรมได้นั้นต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และ

ทักษะเฉพาะหลายด้านอันนำไปสู่ การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นไปตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ปัจจัยสำคัญที่สุด ในการขับเคลื่อนประเทศไทย คือ “คนไทย” เนื่องจากการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ดี มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จะเป็นรากฐานในการเสริมสร้างคุณภาพและความเข้มแข็งให้กับสังคมไทย รวมทั้งสร้างรากฐานความมั่นคงของประเทศในทุกด้าน โดยเริ่มต้นที่การสร้างและพัฒนาเยาวชน ให้เป็นเยาวชนไทย 4.0 เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นพลเมืองโลกในอนาคต (เกษตรชัย และคณะ, 2560)

เยาวชนถือได้ว่าเป็นวัยช่วงรอยต่อระหว่างความเป็นเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ หรือจะเรียกว่าช่วง “วัยรุ่น” เป็นวัยที่สังคมคาดหวังให้เป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศชาติไปสู่อนาคตข้างหน้า ในขณะที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย เด็กเกิดน้อย และวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลง จำเป็นต้องสร้างศักยภาพของเยาวชนให้พร้อมเข้าสู่วัยแรงงานของประเทศในอนาคต เยาวชนยังเป็นช่วงวัยที่สำคัญแตกต่างจากช่วงเวลา อื่น ๆ ในชีวิต เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากเด็กสู่ผู้ใหญ่ จำเป็นต้องวางรากฐานที่ดี (อาภรณ์ ดินาน, 2551); (กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย, 2560) ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดสถานการณ์และปัญหาต่าง ๆ กับเยาวชน ในด้านศาสนาและครอบครัวอ่อนแอจนน่าวิตก ในขณะที่การจดทะเบียนสมรสมีน้อยลง แต่อัตราการหย่าร้างกลับสูงขึ้น ยิ่งกว่านั้นการที่ครอบครัวต้องดิ้นรนต่อสู้กับปัญหาคุณภาพชีวิต ทำให้พ่อแม่ห่างเหินกับลูก และยังห่างเหินจากสถาบันศาสนามากขึ้น ด้านการบริโภค เยาวชนไทยกำลังเผชิญกับกระแส “วัฒนธรรม กิน ดื่ม ซอป” อันเป็นตัวเร่งให้เกิดค่านิยมบริโภคอย่างมหาศาล เยาวชนถูกดึงดูดจากโฆษณาให้ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย นิยมแฟชั่นราคาแพงหรือของมีชื่อ ด้านสื่อและการแสดงออกทางเพศ นับวันจะรุนแรงมากขึ้น เยาวชนไทยมีค่านิยมการมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งมากขึ้น และด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม เยาวชนตกเป็นเหยื่อแห่งความขัดแย้งทางวัฒนธรรม เช่น ปัญหา ความแตกต่างและรอยร้าวทางวัฒนธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การยกพวกตีกันของเด็กอาชีวะ อันเป็นการต่อต้านสังคมของเยาวชนอีกแบบหนึ่ง (อมรวิชนาครพรรพ, 2549) นอกจากนี้การเกิดปัญหาเยาวชน สาเหตุมาจากความยากจนและด้อยโอกาสที่มีมาแต่กำเนิด ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนเรื่องเพศสัมพันธ์ ติดเหล้า บุหรี่ ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท ฆ่าตัวตาย เล่นการพนัน เที่ยวเตร่ ติดเกม อินเทอร์เน็ต เข้าถึงสื่อที่แสดงความรุนแรง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ จะพบว่า เยาวชนได้รับผลกระทบจากสังคมยุคปัจจุบัน ไม่สามารถแยกได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด เนื่องจากขาดการพัฒนา ขาดความเป็นผู้นำ แก้ปัญหาเบื้องต้นไม่ได้ การขาดที่ปรึกษาและขาดการให้คำปรึกษาจากครอบครัวและโรงเรียน อาจกระทบสิ่งที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ ด้านความต้องการเยาวชนรุ่นใหม่ต้องมีคุณลักษณะมั่นใจในตนเองสูง ควบคุมตนเองได้ มีคุณลักษณะผู้นำที่ควบคุมตนเองได้ (ปมณธ์ สุภาพักตร์ และคณะ, 2562)

ดังนั้น การที่จะพัฒนาเยาวชนไทย 4.0 ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ต้องได้รับการแก้ไข ป้องกันจากการขับเคลื่อนผ่านการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ อาทิ ภาครัฐบาล ภาคเอกชน ครอบครั้ว วัด โรงเรียน สื่อ และชุมชน ขณะเดียวกันเยาวชนต้องมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะตามแนวคิดคุณลักษณะของเยาวชนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking and Problem solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) 4) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 5) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media literacy) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT literacy) 7) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning skills) 8) ทักษะด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม มีเมตตากรุณา มีระเบียบวินัย (Compassion) (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียร ยินดีสุข, 2562)

กรุงเทพมหานครถือเป็นเขตปกครองพิเศษของประเทศไทยที่มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น โดยอาศัยอยู่ตามชุมชนต่าง ๆ และมีเยาวชนอาศัยรวมอยู่ด้วย ดังนั้นการที่จะพัฒนาเยาวชนไทย 4.0 นั้น ต้องพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม คือ ต้องได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน ได้แก่ การพัฒนาทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และด้านสังคม ไปพร้อม ๆ กัน โดยไม่ละเว้นด้านใดด้านหนึ่ง (สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2561) และสมาชิกในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการพัฒนา (Public participation approach) เพื่อช่วยให้เกิดกระบวนการสื่อสารหรือการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างเยาวชนและสมาชิกในสังคมหรือชุมชนให้เป็นไปได้สะดวกขึ้น เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็ง (Strong community) นำไปสู่ประเทศไทย 4.0 ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ผลจากการวิจัยนี้จะช่วยเป็นแนวทางพัฒนาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชนและคนในชุมชนด้วยกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนไปประยุกต์ใช้ หรือเป็นแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายชุมชนต่าง ๆ และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะเยาวชนให้กับชุมชนต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ที่สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0
2. เพื่อศึกษาแนวทาง ปัญหา และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทาง ปัญหา และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0

เครื่องมือการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณและการใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งไม่มีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตพระนคร จำนวน 20 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนท่าวัง ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ ชุมชนวัดอินทรวีหาร ชุมชนวัดสามพระยา ชุมชนตรอกบ้านพานถม ชุมชนท่าเตียน ชุมชนตรอกเฟื่องทอง-ตรอกวิสูตร ชุมชนราชบพิธพัฒนา ชุมชนวัดเทพธิดาราม ชุมชนวังกรมพระสมมตอมรพันธุ์ ชุมชนแพ่งภูธร ชุมชนตรอกศิลป์-ตรอกตึกดิน ชุมชนโบสถ์พราหมณ์ ชุมชนบวรรังษี ชุมชนวัดนรนาถ ชุมชนวัดสังเวช วิศยาราม ชุมชนหลังวัดราชันดดา ชุมชนตรอกเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่แจ้ ชุมชนวัดใหม่อมตรส ชุมชนมัสยิดบ้านตึกดิน ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนไม่ต่ำกว่าห้าปี ตั้งแต่เริ่มเข้ามาอาศัยจนถึงปี พ.ศ. 2562 จำนวน 396 คน ที่มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 จากนั้นผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random Sampling) โดยกำหนดชั้นภูมิเป็นชุมชนของเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และสุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนตามสัดส่วนของประชากร

ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม แบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ระยะเวลาอาศัยในชุมชน ตำแหน่งในชุมชน ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เขตพระนคร ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ข้อคำถามด้านละ 7 ข้อ รวม 28 ข้อ โดยใช้ Rating scale 5 ระดับ เป็นมาตรวัด ลักษณะข้อความที่ใช้มีลักษณะเชิงบวก

การหาค่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นมาในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ โดยแบบสอบถามฉบับนี้ ค่า IOC เท่ากับ 0.88 และนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตดุสิต ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α alpha coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .920 ระยะเวลาการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 มกราคม - 15 มีนาคม 2564

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อรวบรวมและสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ กลุ่มประธานและกรรมการชุมชน จำนวน 16 คน เยาวชนในชุมชน จำนวน 6 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน กลุ่มพระสงฆ์ในชุมชน จำนวน 6 รูป กลุ่มเจ้าพนักงานสำนักงานเขตพระนคร จำนวน 1 คน และ กลุ่มผู้ประกอบการค้าขายในชุมชน จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 49 คน ที่มาจากกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling)

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งไม่มีโครงสร้าง ในพื้นที่ 20 ชุมชน เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับการแนะนำจากผู้ให้ข้อมูลคนแรก ข้อมูลที่ได้จะนำมาเขียนรายละเอียด ผลการสัมภาษณ์ แล้วนำไปตรวจสอบเพื่อยืนยันผลการเก็บข้อมูลจากผู้ให้หรือผู้ให้ข้อมูลรายต่อไปในประเด็นสัมภาษณ์เดียวกันจนได้ข้อมูลที่นิ่ง (Saturate) คือไม่มีคำตอบอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากประเด็นสัมภาษณ์เดียวกันจึงหยุดเก็บข้อมูล โดยจะเริ่มสัมภาษณ์ประธานชุมชนวัดอินทรวินัย เนื่องจากว่าเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ และมีความพร้อมในการสนับสนุนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาทักษะเยาวชน แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป โดยถามในประเด็นต่อไปนี้ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ประสบการณ์ การทำงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา อายุ กรณีผู้สัมภาษณ์มีสถานภาพเป็นพระ ถามในประเด็น ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ฉายา วันเดือนปีเริ่มอุปสมบท อายุเริ่มอุปสมบท ชื่อวัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อศึกษาแนวทาง ปัญหา และ ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการ

พัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 จำนวน 2 ข้อ ข้อที่ 1 แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ประกอบด้วยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ข้อที่ 2 ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ประกอบด้วยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาเขียนรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ แล้วนำไปตรวจสอบเพื่อยืนยันผลการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลรายต่อไปในประเด็นสัมภาษณ์เดียวกันจนได้ข้อมูลที่นิ่ง (Saturate) คือไม่มีคำตอบอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากประเด็นสัมภาษณ์เดียวกันจึงหยุดเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 พบว่า

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.84 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 สถานภาพมีการสมรส จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.58 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.64 อาชีพหลักในชุมชนประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 อาศัยในชุมชน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.42 และตำแหน่งในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 76.01 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 396 คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	163	41.16
หญิง	233	58.84
อายุ		
21 - 30 ปี	40	10.10
31 - 40 ปี	67	16.92
41 - 50 ปี	97	24.50
51 - 60 ปี	96	24.24

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 396 คน)	ร้อยละ
61 ปีขึ้นไป	96	24.24
สถานภาพ		
โสด	105	26.52
สมรส	228	57.58
อย่าร้าง	22	5.56
หม้าย	35	8.84
แยกกันอยู่	6	1.52
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	51	12.88
มัธยมศึกษา	147	37.12
อนุปริญญา	37	9.34
ปริญญาตรี	153	38.64
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	8	2.02
อาชีพหลัก		
รับจ้าง	121	30.56
พนักงานบริษัทเอกชน	67	16.92
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างของรัฐ	19	4.80
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	144	36.36
อื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ข้าราชการบำนาญ ว่างงาน นิสิต/นักศึกษา	45	11.36
ระยะเวลาอาศัยในชุมชน		
5-10 ปี	82	20.71
11-15 ปี	91	22.98
16-20 ปี	55	13.89
21 ปีขึ้นไป	168	42.42
ตำแหน่งในชุมชน		
ประธานชุมชน	7	1.77
คณะกรรมการในชุมชน	68	17.17
สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน	20	5.05
ประชาชนทั่วไป	301	76.01
รวม	396	100.00

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานครต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 โดยรวมมีระดับความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นระดับปานกลาง

ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.02) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 1.07) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 1.16) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 1.03) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.37	1.02	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	3.35	1.07	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.26	1.16	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.17	1.03	ปานกลาง
รวม	3.29	1.07	ปานกลาง

3. แนวทาง ปัญหา และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ข้อมูลได้รับมาจากการถ่ายทอดจากประสบการณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ การนำเสนอข้อมูลพิจารณา ในช่วงเวลา 5 ปี ย้อนหลัง (พ.ศ. 2559 - 2563) ภายใต้เงื่อนไขที่เป็นบริบทที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญในการที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ประกอบด้วย กลุ่มประธานและกรรมการชุมชน/เยาวชนในชุมชน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มพระสงฆ์ในชุมชน กลุ่มเจ้าพนักงานสำนักงานเขตพระนคร และกลุ่มผู้ประกอบการค้าขายในชุมชน สามารถสรุปแนวทางการการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ได้ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในรูปแบบคณะกรรมการ เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการศึกษาปัญหา การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การพัฒนาทักษะเยาวชน ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไข

3.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้วยการเปิดโอกาส เปิดใจ เปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น วางแผน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน ซึ่งเยาวชนคนรุ่นใหม่พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง เพียงแต่เปิดโอกาสให้เขามีส่วนในกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ขอแค่เข้าใจและรับฟังเขา

3.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ เช่น ทุนสนับสนุน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ

เยาวชน และเชิงคุณภาพ เช่น ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ คุณค่า ความรู้สึกทางจิตใจ เช่น ความประทับใจ ความสุขใจ ข้อดีของการจัดกิจกรรม และข้อเสียของการจัดกิจกรรม ผลกระทบจากการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะเยาวชน

3.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนมากจัดหลังจากการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว การประเมินงานแบบเป็นพี่เป็นน้องกัน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะร่วมพูดคุยถึงความสำเร็จของการจัดกิจกรรม ปัญหาและแนวทางแก้ไขสำหรับจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

ปัญหาของการมีส่วนร่วม พบว่า การถูกจำกัดด้วยสถานที่ งบประมาณมีไม่เพียงพอ จำนวนเยาวชนในชุมชนมีน้อย และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาในชุมชนไม่ต่อเนื่อง เยาวชนย้ายติดตามผู้ปกครอง ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 2 ข้อ ซึ่งค้นพบผลวิจัยประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.07) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีส่วนร่วมระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจากมากจนน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ยังไม่ทั่วถึงทุกชุมชนในเขตพระนคร ทั้งนี้เป็นเพราะการที่จะพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ พบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน ต้องทำงานเลี้ยงดูครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ดังผลงานวิจัยพิชญ์สินี รัตนานุพงศ์ และคณะ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มแม่บ้านผู้ผลิตภัณฑ์ชุมชน ชุมชนร่วมพัฒนา เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร คือ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล อายุ กลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่อายุค่อนข้างมาก โดยมีอายุระหว่าง 60 - 75 ปี มีความอ่อนล้า หมดเรี่ยวแรงและมีปัญหาสุขภาพ จำเป็นต้องพบแพทย์บ่อยครั้ง อีกทั้งต้องดูแลลูกหลาน ทำงานบ้าน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่มแม่บ้าน จึงส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มแม่บ้าน (พิชญ์สินี รัตนานุพงศ์ และคณะ, 2564) นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า บางชุมชนในเขตพระนคร จำนวนเยาวชนน้อยจึงไม่ได้จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะเยาวชน บางชุมชนมีข้อจำกัดในด้านสถานที่ ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ เพราะส่วนมากใช้เป็นที่พักอาศัย และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อพัฒนาเยาวชนมีน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะงบประมาณที่ได้รับส่วนใหญ่จะใช้ในการพัฒนาสาธารณูปโภค ความปลอดภัยของชุมชนเป็น

หลัก ส่งผลต่อการขาดแรงจูงใจที่จะจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะเยาวชน จึงอาจส่งผลให้ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน: กรณีศึกษาเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนยังไม่เข้าใจกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ได้มากเท่าที่ควร (ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว, 2563) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมกับผู้นำและคนในชุมชนกำหนด แนวทางแก้ไขปัญหา การร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรม/โครงการ การร่วมเสนอปัญหาและแนวทางการพัฒนา การประชุมปรึกษา แสดงความคิดเห็นเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มี ความจำเป็นในการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย ดังผลการวิจัยวิยาณี ล้าลอง พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม การศึกษาศิลปวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ (วิยาณี ล้าลอง, 2560) และสอดคล้อง กับลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐนัตรานนท์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ในภาพรวมประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ทั่วถึงหรือครอบคลุมทุกองค์ประกอบของ กระบวนการ (ลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐนัตรานนท์, 2559) ซึ่งต่างจากข้อค้นพบของ วาที่ ร.ต.ชวลิต เกตุมุงคลสิทธิ์ พบว่า คณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร กับการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะคณะกรรมการชุมชนเห็นถึงความสำคัญในการตัดสินใจจะต้องมีองค์ประกอบ หลายอย่างไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน เป็นต้น องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนส่งผลให้การตัดสินใจอยู่ในเกณฑ์สูงเป็นอย่างมาก (ชวลิต เกตุมุงคลสิทธิ์, 2562)

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยรวมมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะการได้มีส่วนร่วมรายงานผลการพัฒนาทักษะเยาวชนไทยมีน้อย หรือ กระบวนการนี้ไม่เคยเกิดขึ้นในชุมชน การมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรเงินทอง เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมมีน้อย เพราะชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละชุมชนไม่เหมือนกัน บางชุมชนประชาชนต้องประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ฐานะเศรษฐกิจระดับ ครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง การที่จะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งทุน สนับสนุน จึงไม่ค่อยมีส่วนร่วมในด้านนี้ ดังงานวิจัยศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว พบว่า ประชาชนมีความคิดต่อการทำแผนปฏิบัติเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน ดังนั้น ประชาชนจึงมองว่า คงไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนของตนเอง (ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว, 2563)

1.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะคนในชุมชนได้รับการเชิญเป็นวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกน้อย หรือไม่เคย ทำให้ขาดประสบการณ์แลกเปลี่ยนความรู้การจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมได้รับค่าตอบแทนหรือของรางวัล หรือ เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ มีน้อย เพราะงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาเพื่อพัฒนาเยาวชนมีจำนวนจำกัด หรือไม่มี ส่วนมากได้รับผลประโยชน์ทางจิตใจ ประชาชนได้รับความประทับใจและรู้สึกดี เพราะได้ร่วมพัฒนาเยาวชนในชุมชนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ สอดคล้องงจิต โพธิ์สลัด พบว่า ประชาชนได้เห็นถึงประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน ประชาชนได้สละแรงงานเพื่อช่วยในการดำเนินโครงการ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ให้กับชุมชน (งจิต โพธิ์สลัด, 2558)

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมติดตามและประเมินการใช้งบประมาณ การติดตามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของกิจกรรม/โครงการ การพัฒนาทักษะเยาวชนไทยในชุมชนน้อย เพราะว่าการติดตามและประเมินการใช้งบประมาณ ผู้หน้าที่เรื่องนี้ส่วนมากจะเป็นคณะกรรมการชุมชนเป็นผู้ที่ติดตามและประเมินการใช้งบประมาณ และโอกาสที่จะมีส่วนร่วมสังเกตการณ์การทำงานของหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาทำกิจกรรม/โครงการพัฒนาทักษะเยาวชนไทยในชุมชนมีน้อย เพราะคนในชุมชนต้องประกอบอาชีพ ไม่มีเวลาที่จะมาสังเกต หรือมีส่วนร่วม หรืออาจจะได้มาส่วนร่วมบางครั้ง เพราะเวลาไม่เอื้อ สอดคล้องกับแนวคิด โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen, J. M. & Uphoff, N. T.) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าวจะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ คนที่มีหน้าที่ดูแลหน่วยงาน โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้นนำไปใช้อย่างไร การประเมินนี้จะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพลังความคิดของคนในชุมชนที่จะทำให้โครงการ/กิจกรรมพัฒนาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป (Cohen, J. M. & Uphoff, N. T., 1977)

2. แนวทาง และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วย กลุ่มประธานและกรรมการชุมชน/เยาวชนในชุมชน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มพระสงฆ์ในชุมชน กลุ่มเจ้าพนักงานสำนักงานเขตพระนคร และกลุ่มผู้ประกอบการค้าขายในชุมชน ดังนี้ 1) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในลักษณะคณะกรรมการ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้วยการเปิดโอกาสเปิดใจ เปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้าง

ภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในเชิงปริมาณ เช่น ทุนสนับสนุน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะเยาวชน และเชิงคุณภาพ เช่น ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ คุณค่า ความรู้สึกทางจิตใจ เช่น ความประทับใจ ความสุขใจ ข้อดีของการจัดกิจกรรม และข้อเสียของการจัดกิจกรรม ผลกระทบจากการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะเยาวชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในลักษณะแบบเป็นที่เป็นนัยกัน 2) ปัญหาของการมีส่วนร่วม พบว่า การถูกจำกัดด้วยสถานที่งบประมาณมีไม่เพียงพอ จำนวนเยาวชนในชุมชนมีน้อย และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาในชุมชนไม่ต่อเนื่อง เยาวชนย้ายติดตามผู้ปกครอง ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม จากการสัมภาษณ์แนวทาง ปัญหาการพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานครต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในรูปแบบคณะกรรมการ เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการศึกษาปัญหา การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การพัฒนาทักษะเยาวชน ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไข ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารงานชุมชน ดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการตัดสินใจไม่สามารถที่จะกระทำได้ด้วยคนเดียว สอดคล้องกับ จินตวิรี เกษมสุข พบว่า ความเป็นชุมชนเข้มแข็ง (Strong community) จะเกิดขึ้นได้ หากสมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมในการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพราะการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนนี้ จะเป็นพลังชุมชนที่ผลักดันให้เกิดการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาของชุมชนในแต่ละขั้นตอนให้บรรลุเป้าหมาย (จินตวิรี เกษมสุข, 2561)

2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้วยการเปิดโอกาส เปิดใจ เปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น วางแผน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน ซึ่งเยาวชนคนรุ่นใหม่พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง เพียงแต่เปิดโอกาสให้เขามีส่วนในกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ขอแค่เข้าใจและรับฟังเขา ทั้งนี้เป็นเพราะทุกวันนี้ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ ที่จะแสดงความคิดเห็น การกระทำได้ โดยไม่ผิดกฎหมาย และคณะกรรมการชุมชนเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับสาตี อุตมุล และคณะ พบว่า การทำงานต้องเริ่มที่การปรับกระบวนการทำงานใหม่ ปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีปฏิบัติในการพัฒนาเด็กและเยาวชนใหม่ วิธีการสร้างและพัฒนาเยาวชนให้มีเป็นคนมีจิตอาสา จึงเกิดแนวคิดคือให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมบทบาทเยาวชนในการพัฒนาท้องถิ่น ผ่านแนวคิด “การให้พื้นที่และการให้บทบาทเยาวชนในการทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเอง” โดยมีผู้ใหญ่เป็นคนเอื้ออำนวยสนับสนุน (สาตี อุตมุล และคณะ, 2560) และนวนมณต์ อุดมรัตน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีตักบาตรพระร้อยทางเรือในระดับการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ในรูปแบบของการเข้าร่วมในวันงาน และมีแนวทางสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

ประเพณีตักบาตรพระร้อยทางเรือที่ประชาชนเห็นควรปฏิบัติ ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร กิจกรรมงานประเพณีให้แก่ผู้ที่สนใจและ การสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้าร่วมงานประเพณี อย่างอิสระและเท่าเทียมกัน (นวมณฑ์ อุดมรัตน์, 2558)

2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในเชิง ปริมาณ เช่น ทุนสนับสนุน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ เยาวชน และเชิงคุณภาพ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ คุณค่า ความรู้สึกทางจิตใจ ความประทับใจ ความสุขใจ ข้อดี – ข้อเสีย ผลกระทบของการจัดกิจกรรม ทั้งนี้การทำกิจกรรม ต้องมีผู้ได้รับประโยชน์จากการจัดโครงการ/กิจกรรม แต่โดยส่วนมากจะได้รับผลประโยชน์ ทางด้านจิตใจ สอดคล้องกับกนกอร บุญกว้าง และจิณณวัตร ปะโคทั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมใน การร่วมกันรับผลประโยชน์ร่วมกันและชื่นชมยินดี ส่วนมากเป็นผลประโยชน์ทางด้านจิตใจ มากกว่าจะเป็นผลตอบแทนทางด้านวัตถุสิ่งของจากโรงเรียนและชุมชน (กนกอร บุญกว้าง และ จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2557)

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนมากจัดหลังจากการจัดกิจกรรม เสร็จสิ้นแล้ว การประเมินงานแบบเป็นพี่เป็นน้องกัน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะร่วมพูดคุยถึง ความสำเร็จของการจัดกิจกรรม ปัญหาและแนวทางแก้ไขสำหรับจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ทั้งนี้ เป็นเพราะ ต้องการติดตามว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นคุ้มค่า คุ่มทุน การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และ ข้อเสนอแนะเป็นไปในเชิงบวก สอดคล้องกับ นุชา สระสม พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมใน “การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัดพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ซึ่งเป็น โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแบบ กัลยาณมิตร (นุชา สระสม, 2560) เช่นเดียวกันกับกนกอร บุญกว้าง และจิณณวัตร ปะโคทั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมในการร่วมกันติดตามและประเมินผล โรงเรียนกับชุมชนร่วมกันติดตาม ผลงานที่ทำ ร่วมกันคิดพัฒนาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น หลังจากดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว ผู้ที่มีส่วนในการดำเนินงานจะประเมินผลการดำเนินการร่วมกัน เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องและ หาแนวทางแก้ไขร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข พบว่า เมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นโรงเรียนและชุมชนจะใช้โอกาสในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อพูดคุยกันถึงปัญหา สาเหตุของปัญหา รวมถึงช่วยกันหาแนวทางแก้ไข (กนกอร บุญกว้าง และจิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2557)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0 ควรเริ่มต้นที่การเตรียมความพร้อมเยาวชนให้ สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่ทันสมัยและ เจริญก้าวหน้า องค์กรทางสังคมต่าง ๆ ต้องร่วมมือร่วมใจกันส่งเสริม สนับสนุน และ เตรียมพร้อมให้เยาวชนได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนใน

ชุมชนต่อการพัฒนาทักษะเยาวชน เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติ ผลประโยชน์ และการประเมินผล แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาทักษะ เยาวชน เช่น การตัดสินใจดำเนินการในลักษณะคณะกรรมการ การเปิดโอกาส เปิดใจ ให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาศักยภาพ และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับ เยาวชน ด้วยการมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะเยาวชนในชุมชนให้มีการพัฒนาการเรียนรู้และ ทักษะพื้นฐาน ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะ ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวน ทศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านสื่อสารสนเทศ และ รู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะ ด้านอาชีพและการเรียนรู้ ทักษะด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม เมตตากรุณา มีระเบียบวินัย ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี ข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ทุกภาคส่วนควรส่งเสริมความร่วมมือ พัฒนาเยาวชนอย่างเท่าเทียมกัน 2) มีการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาทักษะเยาวชน เพื่อเป็นเวที ให้เยาวชนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกัน 3) พัฒนาทักษะเยาวชน ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เช่น ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เสริมสร้างทักษะที่จำเป็น และส่งเสริม การเรียนรู้เชิงบูรณาการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM - Education) ในสถานศึกษา 4) การจัดทำคู่มือกระบวนการการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในชุมชน พร้อมกิจกรรมพัฒนาทักษะเยาวชนในชุมชนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) 5) ส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่การเรียนรู้ เช่น วัดจัดกิจกรรมและจัดพื้นที่การเรียนรู้ เพื่อเอื้อต่อการพัฒนา

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เรียบเรียงจากงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขต พระนคร กรุงเทพมหานครต่อการพัฒนาทักษะเยาวชนไทย 4.0” ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัย จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563 และกราบขอบพระคุณท่าน พระอาจารย์ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพระนคร ประธานชุมชน และผู้สัมภาษณ์ทุกท่าน ในการสนับสนุนข้อมูล และการอำนวยความสะดวกต่อการลงพื้นที่วิจัย

เอกสารอ้างอิง

กนกกร บุญกว้าง และจิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2557). การมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1. Buabandit Journal of Educational Administration, 16(1), 217-226.

- กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย. (2560). รายงานประชากรไทย พ.ศ. 2561: การลงทุนกับเยาวชน. เรียกใช้เมื่อ 13 ธันวาคม 2562 จาก <http://1ab.in/9sc>
- เกษตรชัย และคณะ. (2560). การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเยาวชนไทย 4.0 อย่างครบวงจรและยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ 23 ธันวาคม 2562 จาก <http://1ab.in/9r0>
- จงดี้ โพธิ์สัด. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ของอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2561). การใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 26(50), 169-186.
- ชลิต เกตุมงคลสิทธิ์. (2562). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 9 พฤศจิกายน 2564 จาก <http://shorturl.asia/h1CJP>
- นวมณต์ อุดมรัตน์. (2558). การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ประเพณีตักบาตรพระร้อยทางเรือ: กรณีศึกษาชุมชนเลียบบคลองมอญ แขวงทับยาว เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 23 ธันวาคม 2562 จาก <http://shorturl.asia/tDHpT>
- นุชา สระสม. (2560). การมีส่วนร่วมใน “การบริหารแบบบ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัดสังกัด กรุงเทพมหานคร. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปมณต์ สุภาพักตร์ และคณะ. (2562). การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(2), 165-175.
- พิชญ์สินี รัตนานพงค์ และคณะ. (2564). การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านผู้ผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนร่วมพัฒนา เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. วารสารร่วมพฤษ มหวิทยาลัยเกริก, 39(1), 61-84.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2562). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal), 5(2), 289-305.

- วิยาณี ลำลอง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลลำพาน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน: กรณีศึกษาเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 9 พฤศจิกายน 2564 จาก <http://shorturl.asia/lwNzP>
- สาลี อุตมุล และคณะ. (2560). รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคีชุมชนในเขตเทศบาลตำบลกุดดินจี่เพื่อเสริมสร้างบทบาทเยาวชนในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก <http://shorturl.asia/d7bhl>
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2561). โครงการบริการวิชาการเพื่อสร้างสรรค์สังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. เรียกใช้เมื่อ 3 ตุลาคม 2563 จาก <http://shorturl.asia/SzLtO>
- อมรวิรัช นาครทรรพ. (2549). เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อาภรณ์ ดินาน. (2551). แนวคิดและวิธีการส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่น. ชลบุรี: ไฮเดน กรุป ปรีนท์ แอนด์มีเดีย.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1977). Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation. New York: the Rural Development Committee Center for international studies, Cornell University.